

**XVIII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách
17. – 19. 6. 2015 - Hustopeče**

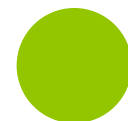
**VZÁJEMNÁ VAZBA MEZI RCI, MÍROU
URBANIZACE A TRHEM PRÁCE**

**PROF. ING. JIŘÍ KRAFT, CSC.
TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI, EF, KEK**

**DOC. ING. IVANA KRAFTOVÁ, CSC.
UNIVERZITA PARDUBICE, FES, URBV**

CÍL PŘÍSPĚVKU

- posoudit vliv dvou koncepčně odlišných faktorů - sídelní struktury a nezaměstnanosti - na RCI
- zodpovědět otázku, který z těchto faktorů má v ČR větší dopad na úroveň RCI, a to při vědomí toho, že
 - I. sídelní struktura ČR je specifická z hlediska poměru velikostních kategorií obcí a podílu obyvatel v jednotlivých velikostních kategoriích žijících;
 - II. míra regionální nezaměstnanosti je determinovaná řadou regionálních i nadregionálních odlišností, stejně jako průběhem hospodářského cyklu.

VÝCHODISKA ZKOUMÁNÍ

- Životní náklady, CPI
- Regionalizace makroekonomických agregátů – regionální cenový index (RCI)
- Vazba na projekt podporovaný TAČR: *Regionální cenový index jako indikátor reálných sociálních a ekonomických disparit*
- Předpoklady konstrukce RCI:
 - Položky nakupované domácnostmi regionálně – vliv na meziregionální rozdíly v cenových úrovních
 - Regionální neměnnost některých položek – nezajímavé, vyřadit
 - Nadregionální realizace některých položek – irelevantní, vyřadit.
 - Vyřazeno 123 položek z 800, v součtu vah 19,2 %

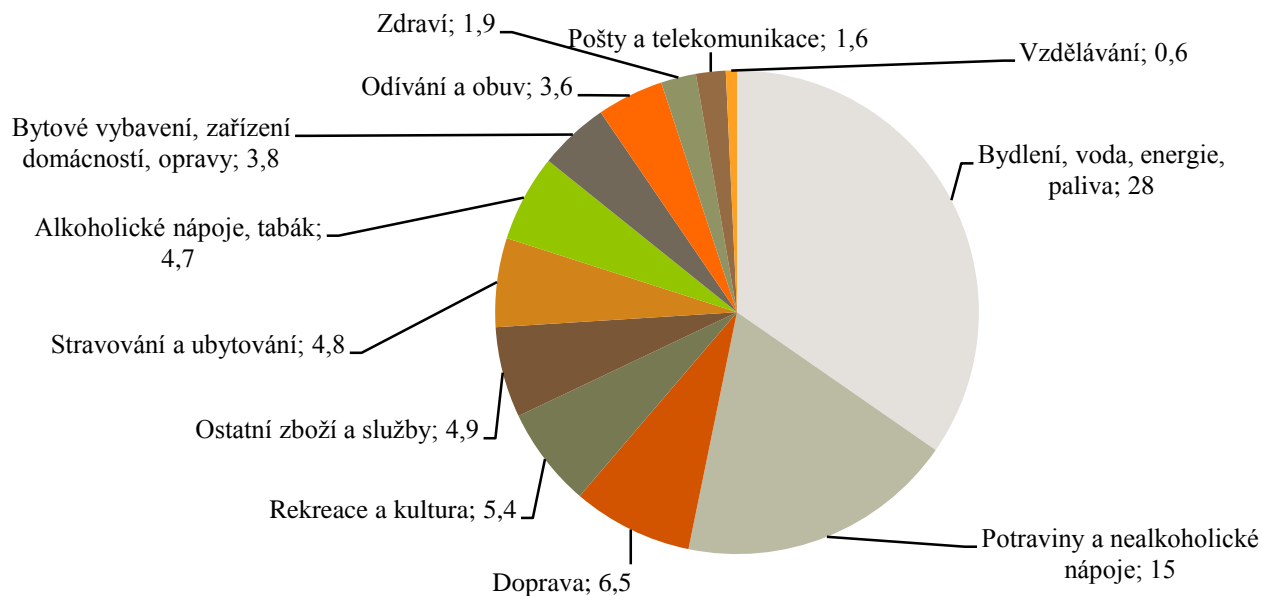

DVA MODELY RCI

- První - vychází z předpokladu, že
 - spotřebitelské zvyklosti občanů v krajích ČR jsou velmi podobné,
 - váhy položek spotřebitelského koše RCI jsou proto shodné s těmi pro výpočet CPI,
 - ceny jednotlivých cenových reprezentantů jsou v něm kalkulovány metodou klouzavého průměru pro každý rok a region, a to v letech 2009 – 2012.
- Druhý - respektuje požadavek stejného spotřebitelského koše napříč regiony
(stejně komodity, ceny musí být šetřeny ve všech regionech)
 - váhy dílčích komodit mají respektovat spotřebitelské zvyklosti daného regionu;
 - založen na váženém průměru cenových indexů, zjištěných pro 36 měst ČR zastupujících kraje.

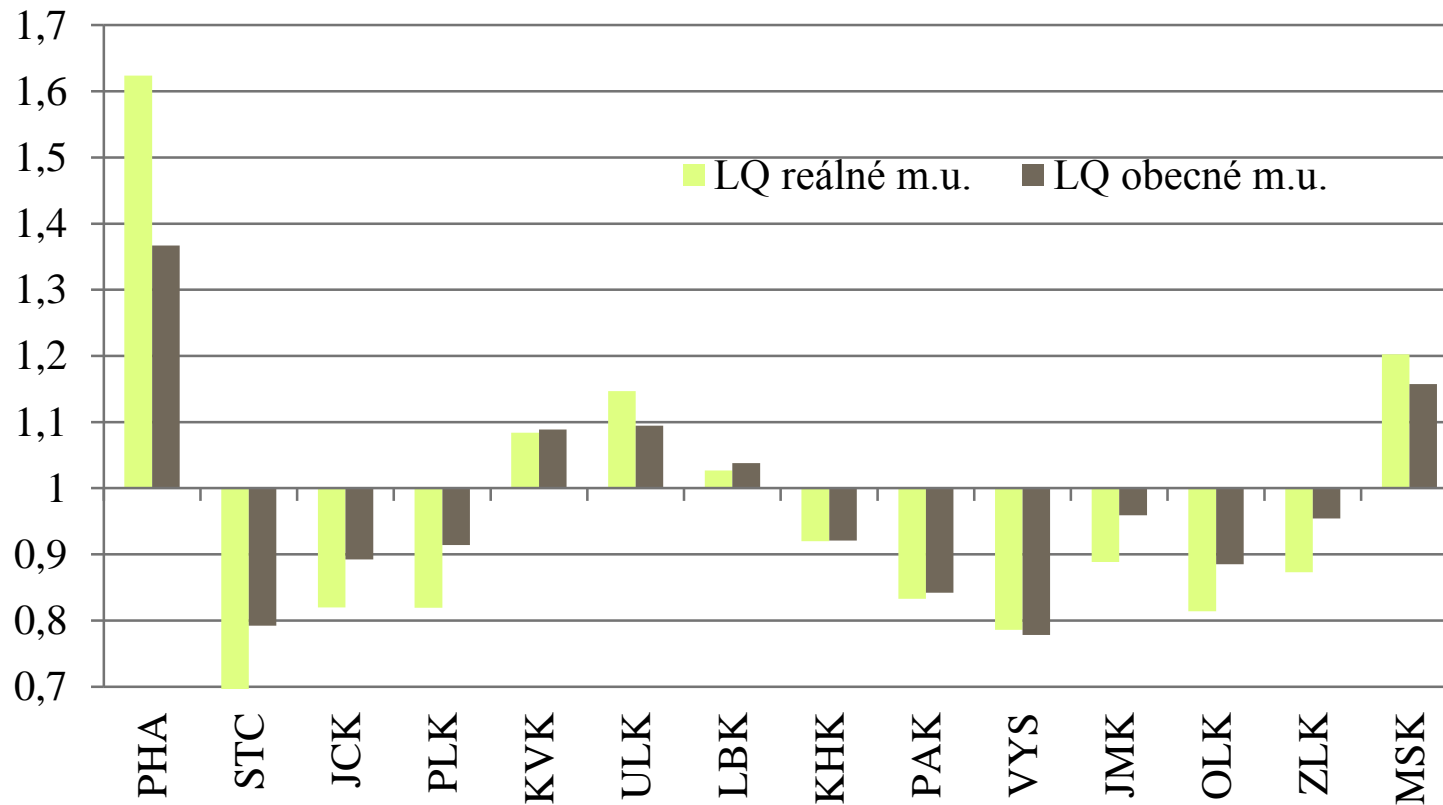
PODÍL TŘÍD CENOVÝCH REPREZENTANTŮ PRO VÝPOČET RCI (V %)

- Vlivy: koupěschopná poptávka, tím i vzdělanostní struktura (KRV 2014), nezaměstnanost, životní styl, životní podmínky, lokalita bydliště, typ bydlení...

LOKALIZAČNÍ KVOCIENT KRAJŮ ČR PODLE MÍRY REÁLNÉ A OBECNÉ URBANIZACE

*Reálná míra urbanizace představuje podíl obyvatel v obcích nad 5 tis. obyvu.,
u obecné míry urbanizace je tato hranice posunuta na 2 tis. obyvu.*

REGIONÁLNÍ MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V KRAJÍCH ČR V OBDOBÍ 2007-2011

kraj	prů měr	min	max	kraj	prů měr	min	max	kraj	prů měr	min	max
PHA	2,95	1,90	3,75	ULK	9,79	7,95	11,16	JMK	6,37	4,40	7,70
STC	4,14	2,60	5,24	LBK	6,55	4,65	7,83	OLK	7,30	5,89	9,05
JCK	4,20	2,63	5,52	KHK	5,95	3,95	7,70	ZLK	6,56	3,83	8,50
PLK	4,92	3,60	6,29	PAK	5,46	3,62	7,25	MSK	9,00	7,39	10,16
KVK	9,22	7,60	10,91	VYS	5,39	3,27	6,92	ČR	6,07	4,39	7,28

METODIKA I

Legenda:		RCI	regionální cenový index
u	míra urbanizace	n	míra nezaměstnanosti
index r	počet regionů	U	podíl regionu na počtu obyvatel obcí od příslušné velikosti
index i	i-tý region	N	podíl regionu na nezaměstnaných
p	počet prvků	O	podíl regionu na obyvatelstvu

- Mezi RCI a urbanizací a mezi RCI a nezaměstnaností je na vzorku roku 2011 posouzena
- korelace pomocí Spearmanova korelačního koeficientu r_s

$$r_s = 1 - \frac{6 \sum_{i=1}^r (u_i - RCI_i)^2}{p(p^2 - 1)}, \text{ resp. } r_s = 1 - \frac{6 \sum_{i=1}^r (n_i - RCI_i)^2}{p(p^2 - 1)}$$

- koncentrace, a to Herfindahlovým indexem

$$H = \sum_{i=1}^r u_i^2, \text{ resp. } H = \sum_{i=1}^r n_i^2$$

METODIKA II

Legenda:		RC	regionální cenový index
u	míra urbanizace	n	míra nezaměstnanosti
index r	počet regionů	U	podíl regionu na počtu obyvatel obcí od příslušné velikosti
index i	i-tý region	N	podíl regionu na nezaměstnaných
p	počet prvků	O	podíl regionu na obyvatelstvu

- Koncentrace pomocí modifikace indexu geografické koncentrace GC na index urbánní koncentrace obyvatelstva UC

$$UC = \sum_{i=1}^r |O_i - U_i|$$

- adjustovaný rozklad AUC umožňuje posoudit míru vlivu obou sledovaných parametrů.
 - Zastřešujícím prvkem hodnocení zmíněného rozkladu je počet obyvatelstva kraje, které lze považovat za nositele koupěschopné poptávky (relevantního indikátoru pro úroveň RCI)

$$AUC = \sum_{i=1}^r \frac{|O_i - U_i|}{O_i - U_i} * (O_i - N_i) + \sum_{i=1}^r \frac{|O_i - U_i|}{O_i - U_i} * (N_i - U_i)$$

VÝSLEDKY I - KORELACE

- Korelace RCI a míry urbanizace
 - Korelační koeficient nabývá kladné hodnoty.
 - Větší města způsobují vyšší míru korelace.
 - Pozitivní korelace vykazuje lineární klesající trend s rovnicí $y = - 0,0533x + 0,9992$ s vysokou spolehlivostí $R^2 = 0,9703$.
- Korelace RCI a míry nezaměstnanosti
 - Korelační koeficient nabývá záporné hodnoty.
 - V regionech s vyšší mírou nezaměstnanosti je nižší RCI.
 - Výsledek je však statisticky nevýznamný.

VÝSLEDKY II - KONCENTRACE

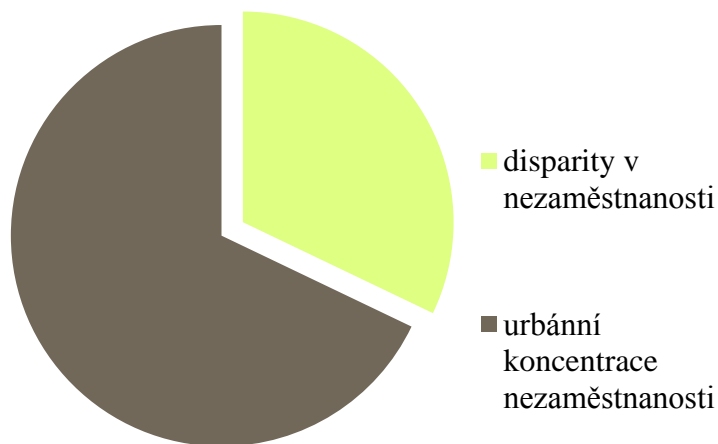
- Hodnocení koncentrace obecné urbanizace
 - $H = 921$
 - vliv Prahy 28 %, bez ní $H = 660$
- Hodnocení koncentrace reálné urbanizace
 - $H = 992$
 - vliv Prahy 37 %, bez ní $H = 624$
- Hodnocení koncentrace nezaměstnanosti
 - $H = 891$
 - vliv Prahy 5 %, bez ní 845

VÝSLEDKY III – ROZKLAD MÍRY VLIVU

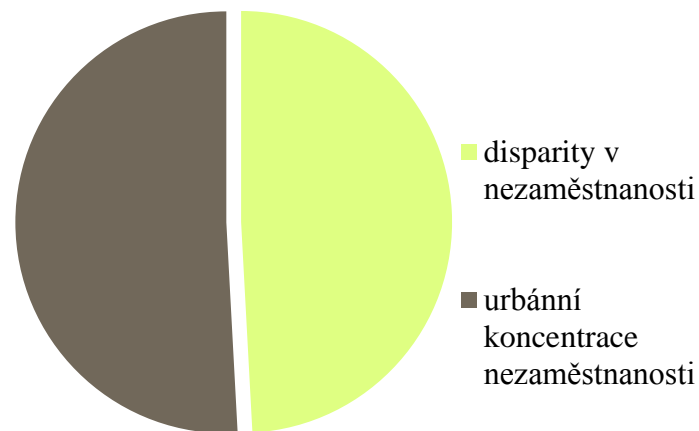
*Nakolik je index UC ovlivněn disparitami v samotné nezaměstnanosti,
nakolik urbanizací, přesněji řečeno urbánní koncentrací nezaměstnanosti?*

Adjustovaná urbánní koncentrace - reálná míra

$$\text{AUC} = 0,2259 = 0,0725 + 0,1534$$

Adjustovaná urbánní koncentrace - obecná míra

$$\text{AUC} = 0,1476 = 0,0725 + 0,0750$$

ZÁVĚR

- Korelace mezi RCI a mírou urbanizace - pozitivní, statisticky významná
- Korelace mezi RCI a mírou nezaměstnanosti – negativní, statisticky nevýznamná
- Regionální koncentrace míry urbanizace (reálné i obecné) i míry nezaměstnanosti nízká (s Prahou i bez Prahy)
- Rozklad AUC: na rozdílnost RCI českých krajů mají větší vliv souhrnné životní, resp. sociálně-ekonomické podmínky dané velikostí sídla, kde obyvatelé-spotřebitelé žijí, než problematika nezaměstnanosti.

